

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність **053 Психологія**
Освітня програма «Психологія»
Рік навчання III, семестр 5
Форма здобуття вищої освіти денна
Кількість кредитів ЄКТС 6
Мова викладання українська

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

Полунін Олексій Васильович
polunin.oleksiy@ukr.net
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3642>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психофізіологія» є ознайомлення студентів із фізіологічними, нейропсихологічними та психологічними чинниками, а також їх взаємним впливом на процеси сприймання, на окремі етапи обробки інформації в когнітивній системі та мислення, на життєдіяльність особистості.

Завдання курсу полягає у формуванні професійних знань майбутнього психолога про співвідношення психологічного і фізіологічного, про зв'язок функціонування психіки з нейропсихологічними та фізіологічними чинниками, про психофізіологічні механізми життєдіяльності та поведінки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психофізіологічні механізми життєдіяльності, поведінки, мислення, розвитку, навчання та праці людини з врахуванням здобутків в галузі фізіологічної психології та фізіології вищої нервової діяльності (ВНД).

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, вікова психологія, психодіагностика, психологія особистості, психокорекція, патопсихологія, клінічна психологія.

Набуття компетентностей:

інтегральні: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності психолога в різних сферах практики.

ЗК4. Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями у тому числі в полікультурному просторі.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, критично сприймати інформацію, оцінювати хід та результати власної професійної діяльності.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення у ситуаціях власної професійної діяльності.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) у професійній сфері.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків людини на різних вікових етапах її розвитку, а також різних груп.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел, у тому числі іншомовних.

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Досягти таких програмних результатів навчання:

ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища в нормі та патології,

ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання,

ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ, можливості їх коригування у контексті професійних завдань,

ПРН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. іноземних та з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань,

ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника,

ПРН 11. Складати та реалізовувати план діагностичного, корекційного, реабілітаційного, консультативного та психотерапевтичного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій,

ПРН 14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості,

ПРН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку,

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога,

ПРН 18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ практичні/ самостійна робота)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
5 семестр				
Модуль 1. Психофізіологія як наука. Психофізіологія сенсорних систем				
Тема 1. Предмет та завдання психофізіології. Методи психофізіології	2/2/9	Знання кола явищ, що вивчаються психофізіологією. Розуміння особливостей методів психофізіології та ситуацій їх застосування. Розвиток уміння добирати психофізіологічні методи у власних дослідженнях.	Аналіз методів психології. Аналіз особливостей діяльності психолога.	Усне опитування, заслуховування доповідей 6 балів
			Написання есе «Моє дослідження із психофізіології».	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 4 бали
Тема 2. Основи рефлексології. Гальмування	2/2/8	Знання сигнальних систем, видів рефлексів, умов утворення умовних рефлексів. Розуміння принципу доміанти, сутності динамічного стереотипу, збудження і гальмування у нервовій системі. Уміння аналізувати наукову літературу з фаху.	Аналіз закономірностей умовно-рефлекторної діяльності, механізмів формування умовних рефлексів, основних процесів у нервовій системі. Аналіз сучасних досліджень у галузі рефлексології.	Усне опитування, заслуховування доповідей 6 балів
			Відомі дослідження з рефлексології в історії розвитку науки.	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 4 бали

Тема 3. Психофізіологія сенсорних систем. Психофізіологія зорової сенсорної системи	2/2/8	Знання принципів функціонування сенсорних систем, особливостей виявлення сигналу, сутності порогів чутливості. Розуміння кодування та декодування сигналів, можливостей адаптації сенсорної системи, зорового тракту. Знання методів дослідження зорової сенсорної системи та уміння їх застосовувати.	Аналіз психофізіологічних особливостей сенсорних систем. Огляд методів дослідження зорової сенсорної системи, тренування у їх застосуванні.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 6 балів
			Дослідження зорової сенсорної системи за допомогою психофізіологічних методів	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 4 бали
Тема 4. Психофізіологія слухової та вестибулярної сенсорних систем	2/2/9	Знання нейронної організації слухової системи, особливостей функціонування вестибулярної системи. Знання методів дослідження слухової та вестибулярної сенсорної системи.	Аналіз психофізіологічних особливостей слухової та вестибулярної сенсорних систем. Огляд методів дослідження слухової та вестибулярної сенсорної системи, тренування у їх застосуванні.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 6 балів
			Дослідження слухової та вестибулярної сенсорної системи за допомогою психофізіологічних методів	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 4 бали
Тема 5. Психофізіологія смакової та нюхової сенсорних систем	2/2/9	Знання особливостей функціонування нюхової сенсорної системи, теорій нюху. Розуміння особливостей функціонування смакової чутливості, чинників аномалій	Аналіз психофізіологічних особливостей смакової та нюхової сенсорних систем. Огляд методів дослідження смакової та нюхової сенсорних системи, тренування у їх застосуванні.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 6 балів

		смакової чутливості. Знання методів дослідження смакової та нюхової чутливості, уміння їх застосовувати.	Дослідження смакової та нюхової сенсорних систем за допомогою психофізіологічних методів	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 4 бали
Тема 6. Психофізіологія шкірної сенсорної системи	2/2/9	Знання фізіологічних особливостей шкірної чутливості. Розуміння гаптичної системи, причин виникнення лоскоту, адаптації до болю. Знання методів дослідження шкірної чутливості, уміння їх застосовувати.	Аналіз психофізіологічних особливостей шкірної сенсорної систем. Огляд методів дослідження шкірної сенсорної системи, тренування у їх застосуванні.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 6 балів
			Дослідження шкірної сенсорної системи за допомогою психофізіологічних методів.	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 4 бали
Тема 7. Психофізіологія пізнавальної сфери. Психофізіологія сприйняття та уваги	2/2/9	Знання нейронних моделей сприйняття, міжпівкульної асиметрії, психофізіологічних компонентів уваги, теорій уваги. Розуміння нейрофізіологічних механізмів уваги, впливу підпорогового сприйняття на несвідоме людини. Знання методів дослідження сприйняття та уваги, уміння їх застосовувати	Аналіз психофізіологічних особливостей пізнавальної сфери, сприйняття та уваги. Огляд методів дослідження сприйняття та уваги, тренування у їх застосуванні.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 6 балів
			Дослідження сприйняття та уваги за допомогою психофізіологічних методів	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 4 бали
Проміжний контроль	1	Узагальнення набутих знань та умінь.	Виконати тест	Перевірка виконання тестів на ЕНК 30 балів
Модуль 2. Психічні процеси та стани				

Тема 1. Психофізіологія пам'яті	2/2/7	Знання видів пам'яті, етапів формування енграм. Розуміння ролі медіаторів в консолідації слідів пам'яті. Знання систем регуляції пам'яті, теорій пам'яті. Розуміння ролі ДНК в утворенні слідів пам'яті. Знання методів дослідження пам'яті та уміння їх застосовувати	Аналіз психофізіологічних особливостей пам'яті. Огляд методів дослідження пам'яті, тренування у їх застосуванні.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 6 балів
			Дослідження пам'яті за допомогою психофізіологічних методів	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 4 бали
Тема 2. Психофізіологія мислення та мови	2/2/7	Знання будови мовленнєвого аналізатора, розвитку мови у дитини (фонації, артикуляції, фонемного слуху, сили голосу, тембру). Розуміння ролі міжпівкульної асиметрії в організації мовлення, механізмів сприйняття мовлення та механізмів мовної відповіді. Розуміння ролі асоціативних зон мозку у забезпеченні мислення та мовлення. Знання методів дослідження мовлення та мислення, уміння їх застосовувати.	Аналіз психофізіологічних особливостей мислення та мови. Огляд методів дослідження мислення та мови, тренування у їх застосуванні.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 6 балів
			Дослідження мислення та мови за допомогою психофізіологічних методів	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 4 бали

Тема 3. Психофізіологія функціональних станів. Сон	2/2/7	Знання механізму регуляції функціонального стану. Розуміння нейрофізіологічних механізмів регуляції неспання, психофізіології сну. Знання методів діагностики функціональних станів та уміння їх застосовувати.	Аналіз психофізіологічних особливостей функціональних станів. Огляд методів дослідження функціональних станів, тренування у їх застосуванні.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 6 балів
			Дослідження функціональних станів за допомогою психофізіологічних методів	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 4 бали
Тема 4. Психофізіологія стресу та емоцій	2/2/7	Знання механізму стресу. Розуміння індивідуальної стійкості до стресу. Знання механізмів емоцій, їх теорії. Розуміння нейроанатомії емоцій. Знання методів дослідження емоцій, уміння їх застосовувати.	Аналіз психофізіологічних особливостей стресу та емоцій. Огляд методів дослідження стресу та емоцій, тренування у їх застосуванні.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 6 балів
			Дослідження стресу та емоцій за допомогою психофізіологічних методів	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 4 бали
Тема 5. Психофізіологія поведінки	2/2/7	Знання форм поведінки. Розуміння механізму поведінки. Знання методів дослідження поведінки, уміння їх застосовувати.	Аналіз психофізіологічних особливостей поведінки. Огляд методів дослідження поведінки, тренування у їх застосуванні.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 6 балів
			Дослідження поведінки за допомогою психофізіологічних методів	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 4 бали

Тема 6. Психофізіологія потреб і мотивації	2/2/7	Знання класифікації потреб, умов переростання потреб у мотиви, видів мотивацій. Розуміння домінуючого мотиваційного збудження, нейронних механізмів мотивації. Знання впливу нейромедіаторів і гормонів на виникнення мотивації. Знання методів дослідження мотивації, уміння їх застосовувати.	Аналіз психофізіологічних особливостей потреб і мотивації. Огляд методів дослідження потреб і мотивації, тренування у їх застосуванні.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 6 балів
			Дослідження потреб і мотивації за допомогою психофізіологічних методів	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 4 бали
Тема 7. Психофізіологія рухової активності	2/2/8	Знання видів рухових функцій та організації рухової системи, управління локомоцією, механізмів управління рухами. Розуміння механізму опанування та вдосконалення рухових навичок. Знання методів дослідження рухової активності, уміння їх застосовувати.	Аналіз психофізіологічних особливостей рухової активності. Огляд методів дослідження рухової активності, тренування у їх застосуванні.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 6 балів
			Дослідження рухової активності за допомогою психофізіологічних методів	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 4 бали
Тема 8. Психофізіологія свідомості та несвідомого	2/2/7	Знання теорій влаштування роботи свідомості. Розуміння форм несвідомого та його фізіологічного підґрунтя. Знання методів дослідження несвідомого,	Аналіз психофізіологічних особливостей свідомості та несвідомого. Огляд методів дослідження свідомості та несвідомого, тренування у їх застосуванні.	Усне опитування, перевірка виконання практичних завдань 6 балів

		уміння їх застосовувати.	Дослідження свідомості та несвідомого за допомогою психофізіологічних методів	Перевірка письмового виконання завдання на ЕНК 4 бали
Проміжний контроль	1	Узагальнення набутих знань та умінь.	Виконати тест	20
Всього за 6 семестр				70
Екзамен		Розуміння сутності фізіологічних та нейронних механізмів психічних функцій людини.	Виконати тест, пройти усну співбесіду за відкритими питаннями тесту.	30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування при написанні есе, під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про введення в дію від 01.05.2023 р. № 404).

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання екзамену
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Кокун О.М. Психофізіологія. Навчальний посібник. - К., Центр навчальної літератури, 2015. – 184 с.
2. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2012. – 400 с.